

K3NC2R1
HUS4T

DR

13 | 14

DR Koncerthuset
Klassisk Sæson

DR

Fredag 23. maj kl. 19.30

Lørdag 24. maj kl. 15.00

Pulcinella & Paukemessen

DR SymfoniOrkestret

DR KoncertKoret

Dirigent: Otto Tausk

*Solister: Elena de la Merced, sopran,
Cristina Faus, mezzosopran, Gustavo Pena, tenor,
og Alexander Vinogradov, bas*

PRO

GRAM

Fredag 23. maj kl. 19.30
Lørdag 24. maj kl. 15.00

DR SymfoniOrkestret
DR KoncertKoret

Dirigent:
Otto Tausk

Solister:
Elena de la Merced, sopran
Cristina Faus, mezzosopran
Gustavo Pena, tenor
Alexander Vinogradov, bas

Koncertmester:
Johannes Søe Hansen

Kor-indstudering:
Bart van Reijn

Fredagskoncerten sendes
direkte i P2 Koncerten og
genudsendes søndag 25. maj
kl. 12.15

Mød musikken:

Der er koncertintroduktion
kl. 18.30-18.55 (lørdag kl.
14.00) i koncertsalen med
P2-værten Esben Tange, der
fortæller om programmet og
interviewer medvirkende fra
koncerten

I koncertpausen vil der
være cd-salg i foyeren, hvor
publikum har mulighed for at
købe orkestrets seneste cd-
udgivelser

Igor Stravinskij (1882-1971) Pulcinella, ballet (1919-1920)

1. Overture: Allegro moderato
2. Serenata: Larghetto, Mentre l'erbetta
3. Scherzino: Allegro
4. Allegro
5. Andantino
6. Allegro
7. Ancora poco meno: Contento forse vivere
8. Allegro assai
9. Allegro - alla breve: Con queste paroline
10. Andante: Sento dire no'n c'è pace
11. Allegro: Ncè sta quaccuna po
12. Presto: Una falan zemprece
13. Allegro - alla breve
14. Tarantella
15. Andantino: Se tu m'ami
16. Allegro
17. Gavotta con due variazioni
18. Vivo
19. Tempo di minuetto: Pupillette, fiammette d'amore
20. Finale: Allegro assai

Varighed: ca. 40'

Pause ca. 20.15 (lørdag ca. 15.45)

Joseph Haydn (1732-1809) Messe nr. 10, C-dur, "Paukemesse" (1796)

1. Kyrie
2. Gloria
3. Credo
4. Santus
5. Benedictus
6. Agnus Dei

Varighed: ca. 45'

Pulcinella er Stravinskij's gladeste og mest melodiske værk. Et møde mellem gammel italiensk musik fra 1700-tallet og Stravinskij's egen stil fra 1900-tallet. Pulcinella blev startskuddet til en hel epoke, den neoklassiske musik.

Igor Stravinskij: Pulcinella

Af Jens Cornelius

Neoklassikken var spiret frem omkring 1. verdenskrig hos blandt andre Ravel og Debussy. Og direkte genbrug af gamle musikstykker, shinet op med nye farver, var afprøvet med succes af Respighi. Hos Stravinskij blev neoklassikken mere tvetydig. I sin alderdom tænkte han tilbage: "*Pulcinella* var et blik bagud, naturligvis – men det var også et blik i spejlet."

Pulcinella er det italienske navn for Mester Jakel. Balletten foregår nemlig i det univers, vi kender fra dukketeater og Tivolis pantomimer: Den gamle teatertradition, der kaldes *comedia dell'arte*. Mester Jakel i centrum for vilde komedier, der rummer kynisme og ondskab. Morskaben er kun overflade, og det kan man også sige om Stravinskij's ballet *Pulcinella*.

• Til premieren i 1920 havde Stravinskij's gode ven Picasso lavet kostumer og kulisser i kubistisk stil.

Idéen til balletten kom fra musikentreprenøren Sergej Djagilev, der gav Stravinskij en stak noder af Pergolesi, en delvist glemt italiensk komponist fra begyndelsen af 1700-tallet. "Jeg begyndte med at skrive direkte ind i Pergolesis noder, som om det var mine egne værker, jeg rettede. Jeg kunne ikke lave et "falskneri", højest gentage Pergolesis musik med min egen stemme," sagde Stravinskij.

Den 200 år gamle musik var naturligvis en voldsom begrænsning for Stravinskij. Pludselig var melodierne og basstemmerne forudbestemt. De faste tonearter og korte fraser lagde op til musik i et lille format. Derfor droppede Stravinskij det kæmpeorkester, han plejede at anvende. *Pulcinella* er faktisk skrevet for et kammerorkester på bare 30 mand. Enkelhed var modernisten Stravinskij's nyeste provokation.

Den gamle musiks spinkle skelet fylder Stravinskij ud med sit eget kød. Begrænsningerne giver ham frihed. Han tilsætter sære akkorder, forskubber rytmerne, så de bliver aggressive, og ikke mindst orkestrerer han på moderne vis. Fortid og

nutid klinger samtidigt. Det var i 1920 meget radikalt, fordi Stravinskij satte en kæp i hjulet på historiesynet. Pludselig kunne tiden gå både frem og tilbage.

Handlingen i *Pulcinella* stammer fra et teatermanuskript fra omkring år 1700. En typisk 'falde på halen'-komedie med forvekslinger, kærlighed og grovkornet humor:

Spasmageren Pulcinella løber konstant efter pigerne, selv om han er forlovet med Pimpinella. Hans mindre heldige kammerater overfalder ham med tæsk og endda knivstik. For at vække medlidenhed snyder Pulcinella dem alle til at tro, at han er død, og forklædt som troldmand vækker han sig selv til live igen. Til tonerne af en skøn hymne, der ender i ren ekstase, slutter komedien af med et bunkebryllup.

Ved koncertopførelser spilles *Pulcinella* stort set altid i Stravinskij's egen forkortede udgave, den såkaldte *Pulcinella-suite*, hvor sangerne og næsten halvdelen af satserne er udeladt. Stravinskij lavede også forkortede udgaver for cello eller violin, der fik titlen *Suite italienne*. I aften er det for en gangs skyld den fulde udgave af Stravinskij's frydefulde mesterværk, man får at høre.

Joseph Haydn: Paukemesse, C-dur

Haydn kaldte egentlig *Paukemessen* for "Messe i krigstid". Det er musik skrevet under Revolutionskrigene af en dybt troende komponist, som sætter sin lid til Vorherre og menneskets længsel efter harmoni.

Paukemessen er et nemt navn at huske, for det er kun i denne ene af Haydn's 14 messer, at der er pauker med i orkestret. Men den egentlige titel "Messe i krigstid" (*Missa in Tempore Belli*, som Haydn kaldte den på kirkens sprog, latin) må man også have med. Paukerne var dengang et musikalsk symbol på det militære. I denne messe vender Haydn symbolikken om, når paukerne i sidste sats også symboliserer truslen mod civilbefolkningen.

I 1796 var Østrig i krig mod Frankrig. Med Napoleon i spidsen stormede franskmændene frem, Graz i den sydlige del af landet var allerede erobret, og en invasion af Wien var ikke usandsynlig. Daglige meldinger og rygter skræmte wienernerne fra vid og sans. Der var rigelig grund til at bede en ekstra bøn.

Haydn skrev messen til opførelse på slottet Esterházy. Her havde han før tjent som 'komponistslave' gennem 30 år. Nu ville den gamle fyrstes barnebarn genskabe slotsorkestret med Haydn i spidsen. Denne gang under meget nådige forhold med sommertjeneste og ikke andre pligter end at skrive én messe om året. For Haydn var en fri mand nu – og han var blevet verdens mest berømte komponist.

Messen begynder med en langsom indledning og minder faktisk om Haydns berømte symfonier, blot tilsat sang. Indledningen svinger mellem den lyse toneart C-dur og bekymrede molakkorder. Endnu hersker freden, og messen er både åben og inderlig i de første satser.

Gloria er nærmest et 'værk i værket'. Indledningen er et jubelkor til ordene "Ære være Gud i det høje". Mellemstykket er en langsom basarie med cellosolo, som Haydn har sat til ordene "Du som borttager verdens synd" (*Qui tollis peccata mundi*). Til sidst vender koret tilbage til jublen og synger "Thi du alene er hellig" (*Quoniam tu solus sanctus*).

Også i Credo-satsen følger musikken meget tydeligt teksten, som er den katolske trosbekendelse. Det begynder med en storslået fuga for koret, hvor troen ikke er det mindste i tvivl. Så kommer de fire solister med beretningen om, at Jesus blev menneske (*Et incarnatus est*), og senere hører vi en understregning af opstandelsens mysterium (*Et resurrexit*), hvor alle musikkens bevægelser går opad.

I de sidste satser hører man, at det drejer sig om en 'messe i krigstid'. Benedictus-satsen er i mol, og i den dystre indledning synger solisterne korte, skræmte fraser. Agnus Dei begynder med en inderlig bøn til Jesus, "Guds Lam". Den langsomme indledning bliver afbrudt af paukernes krigslyde, først fjerne, så helt nære. Et symbol på skæbnen, der banker på hoveddøren. Eller måske ligefrem en musikalsk gengivelse af kanonskud?

Satsen lysner, og musikken bevæger sig fra mol til dur. Haydn lader ordene "Dona nobis pacem" (Giv os fred) være en fredsfejring. Og som sådan er *Paukemessen* måske det første stykke klassiske musik, der hylder freden frem for fyrstens evne til at slå fjenden ihjel.

• Messerne til fyrst Esterházy blev sammen med oratorierne "Skabelsen" og "Årstiderne" de sidste store værker, Haydn skrev.

Dirigent

Otto Tausk

Koncerten i dag, der skulle have været dirigeret af DR SymfoniOrkestrets, desværre sygemeldte, chefdirigent Rafael Frühbeck de Burgos, bliver reddet af en hollænder, som springer ind med kort varsel. Det er dirigenten Otto Tausk, der samtidig for første gang optræder i Danmark.

Otto Tausk er uddannet som dirigent og violinist i Holland og Litauen. Fra 2007 til 2012 var han chefdirigent for Holland Symfonia i Haarlem, der også er husorkester på Nationalteatret i Amsterdam.

• **Hollandsk dirigent, født 1970 i Utrecht**

• **Chefdirigent for Sankt Gallen Symfoniorkester i Schweiz**

• **Optræder for første gang i Danmark**

Sidste år overtog Otto Tausk så posten som chefdirigent for Sankt Gallen Symfoniorkester i Schweiz. I Sankt Gallen er han også musikchef for operaen, hvor han for tiden står for en opsætning af Korngolds mesterstykke *Die tote Stadt*.

Otto Tausk har arbejdet tæt sammen med den verdensberømte russiske dirigent Valerij Gergjev. I to år var han assistent for Gergjev og blev efterfølgende inviteret til at dirigere to af Gergjevs orkestre, Rotterdam Filharmonikerne og Mariinskij Teatrets Orkester i Moskva.

I Sverige har Otto Tausk dirigeret mange gange, og han har optrådt med adskillige orkestre i Tyskland og Australien. Dertil kommer stort set alle de hollandske orkestre, også Concertgebouw Orkestret i Amsterdam, der er kåret til verdens bedste symfoniorkester.

Otto Tausk er meget engageret i moderne musik og har uropført mange værker af hollandske komponister. På cd har han bl.a. indspillet orkesterværker af den tyske senromantiker Hans Pfitzner.

Sopran

**Elena
de la Merced**

Den spanske sopran Elena de la Merced fik sit gennembrud i Wien ved en opsætning af Cimarosas rokokko-komedie *Det hemmelige ægteskab*. Siden har hun sunget et meget alsidigt repertoire, lige fra barokmusik, Mozart og bel canto-opera til Verdi, Puccini og moderne værker.

Hovedrollen i *La bohème* som sypigen Mimi har hun sunget på mange store scener, bl.a. Washington Operaen. En anden af hendes specialiteter er den spanske afart af operette, zarzuela. Sammen med Plácido Domingo har hun sunget zarzuela på La Scala Operaen og flere steder i USA.

Mezzosopran

Cristina Faus

Den spanske mezzosopran Cristina Faus studerede både musikpædagogik og cello, inden hun blev optaget på konservatoriet som sangerinde. Så gik det stærkt, og hun fik sit gennembrud i Italien, hvor hun i 2003 vandt en stor sangkonkurrence i Treviso. Siden har hun især sunget Rossini-partier, bl.a. hovedrollen som Rosina i *Barberen i Sevilla*.

Og så er der det spanske repertoire: Med Venedigs Barokorkester og dirigenten Andrea Marcon har hun indspillet en tidlig spansk opera, *La Clementina* af Boccherini. Dertil kommer både zarzuela og Manuel de Fallas nationalopera *La vida breve*.

Tenor

Gustavo Pena

Tenoren Gustavo Pena har sunget på de store europæiske operascener, først på Berlins Statsopera og siden på bl.a. Teatro Real i Madrid.

Pena har et enormt repertoire og synger både barokmusik med små specialensembler og den saftige spanske opera- og zarzuelamusik. DR SymfoniOrkestrets spanske chefdirigent Rafael Frühbeck de Burgos har ofte valgt ham som solist, og derfor har Gustavo Pena sunget med nogle af de mest berømte orkestre i verden, bl.a. New York Filharmonikerne og San Francisco Symfonikerne.

Bas

**Alexander
Vinogradov**

Den russiske bassanger Alexander Vinogradov var bare 21 år, da han debuterede på Bolsjoj Operaen i Moskva. I dag er han freelance sanger på alverdens scener. Hans mørke, tætte klang gør ham særlig efterspurgt til russisk og slavisk musik, og han synger ofte værker af Rakhmaninov, Sjostakovitj og Tjajkovskij. Men han er også rejsende i nogle af de helt centrale baspartier, fx Sarastro i *Trylleflojten* og toreadoren Escamillo i *Carmen*. Det har givet ham et beundrende publikum – den officielle fanside for Alexander Vinogradov hedder "DarkHoneyBass"!

På sin nyeste cd er han solist i Sjostakovitjs dramatiske og sarkastiske Symfoni nr. 14, dirigeret af Vasilij Petrenko.

HVAD, HVOR OG HVORDAN I DR KONCERTHUSET

Restauranten: Supplér din koncertoplevelse med en hyggelig og lækker middag i DR Koncerthusets Restaurant. På dr.dk/koncerthuset kan du læse mere om restauranten og månedens menu. Det er nødvendigt at reservere bord i forvejen, og det kan gøres på adressen book1bord@dr.dk eller telefonisk på 35206360 (hverdage 12-16).

Garderoben er bemandet, gratis og befinder sig ved indgangen samt i foyeren. Af sikkerhedshensyn er det ikke tilladt at medbringe overtøj og store tasker i koncertsalen.

Pausedrinken kan bestilles og forudbetales i baren inden koncerten – så står den klar til dig i pausen.

ZERVED: På koncertdagen kan du også købe din pausedrink ved hjælp af en smartphone:

1. Download gratis "Zerved" (via app-store eller Google Play)
2. Bestil og betal
3. Hent din drink i vores "Zerved-bar"

Parkeringen: For at minimere ventetiden i forbindelse med udkørsel efter koncerten kan du betale din parkeringsbillet ved siden af DR Koncerthusets Kundecenter (ved indgangen) inden koncerten eller i pausen.

Rundvisninger: DR har en række rundvisningstilbud og tilpasser gerne rundvisninger efter dine behov. Besøg drkoncerthuset.dk.

Udlejning/konferencer: DR Koncerthuset danner en unik og professionel ramme om ethvert arrangement. Læs mere på DR Koncerthusets hjemmeside eller kontakt os direkte på lejkoncerthuset@dr.dk.

Gruppearrangementer: DR Koncerthuset kan altid skræddersy et gruppearrangement til dig, fx en middag med rundvisning og efterfølgende koncert. Du kan kontakte os på 35206100 eller på adressen gruppesalg@dr.dk og få et uforpligtende tilbud.

FÅ NYHEDER OM DR KONCERTHUSET

Nyhedsbrevet: Få alle nyheder om kommende koncerter, konkurrencer og specialtilbud direkte i din indbakke. Tilmeld dig på drkoncerthuset.dk.

Facebook: Koncerthuset Klassisk er også på Facebook. Her kan du få krydderier til din koncertoplevelse, kommentere, stille spørgsmål og få svar med det samme. Følg os på www.facebook.com/koncerthusetklassisk.

DRs koncertvirksomhed støttes af blandt andre:

A.P. Møller Fonden

Augustinus Fonden

Beckett-Fonden

Bikubenfonden

Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat

Det øbelske Familiefond

FrederiksbergFonden

Nordeafonden